

## Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen  
Miljöbyrån, S4

Beslutande  
Minister  
Alfons Röblom

Föredragande  
Miljöingenjör  
Stig Abrahamsson

Justerat  
Omedelbart

---

### Nr 70

Utlåtande om täktillstånd för utökad bergtäkt samt mellanlagring, återvinning och deponering av schaktmassor på fastigheten Mårtensdal 3:47 i Rörstorp, Lemlands kommun.

ÅLR 2021/6355

185 S4

#### Bakgrund

Ålands landskapsregering har av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet mottagit en begäran om utlåtande om täktillstånd för utökad bergtäkt samt, mellanlagring, återvinning och deponering av schaktmassor på fastigheten Mårtensdal 3:47 i Rörstorp, Lemlands kommun.

#### Beslut

Beslöts att lämna utlåtande enligt **bilaga S421E41**.

---

## Hänvisning

Er begäran om utlåtande 14.7.2021

## Kontaktperson

Miljöingenjör Stig Abrahamsson,  
telefon +358 18 25162  
stig.abrahamsson@regeringen.ax

Ålands Miljö- och Hälsoskyddsmyndighet,

Att: Mikael Stjärnfelt

Norragatan 17

AX-22100, MARIEHAMN

## Ärende

**Utlåtande gällande utökad täktverksamhet i Lemland**

ÅMHM har begärt ett utlåtande från miljöbyrån gällande utökad täktverksamhet i Rörstorp, Lemland (Dnr: 2020-439-3). Miljöbyrån har gått igenom handlingarna och vill framföra följande synpunkter.

**Generell planering**

- Enligt Landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning 2 § ska stenbrott större än 25 ha, i enligt med artikel 4.1 i rådets direktiv 2011/92, antas medföra en betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbedömning skall utföras. Denna täkt är mindre än 25 ha. Enligt samma förordning 3 § kan stenbrott, i enligt med artikel 4.2 i rådets direktiv 2011/92, antas medföra en betydande miljöpåverkan och en bedömning skall göras från fall till fall. Ett tillräckligt gott underlag måste skickas/begäras in för att bedömning skall kunna göras enligt Landskapslag (2018:31) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning 5 §.
- Vad är den årliga planerade produktionen för denna täkt? Borde den klassas som en verksamhet med en betydande miljöpåverkan och vara MKB-pliktig med tanke på verksamhetens storlek och mångfacetterade och komplexa påverkan på omkringliggande miljö och samhällsfunktioner? Ingen brytningsplan har presenterats.

**Hydrogeologisk- och miljöpåverkan**

- Täktområdet ligger inte inom något klassificerat grundvattenområde men ca 250m sydost om fastigheten börjar ett område som ses som ett potentiellt grundvattenområde. Enligt rådets direktiv 2006/118/EG (grundvattendirektivet) samt vattenlagen 1996:61 är tillförsel av förorenade ämnen till grundvatten förbjudet. Om

brytningen hålls en meter ovanför grundvattennivån är påverkan på det potentiella grundvattenområdet troligtvis försumbar.

- Ett centralt begrepp i ansökan är att "brytning av berg sker minst 1 meter över grundvattenytan på bedömd nivå +5.00 N2000". För att kunna hålla sig en meter ovanför grundvattenytan måste man veta dess nivå. Det konstateras att ingen utredning över verklig grundvattennivå är bifogad.
- Vad menas med "brytning av berg minst 1 meter över grundvattenytan". Är nivån som anges utlastningsnivå eller är underborrningen inberäknad? För att påverkan på grundvattnet skall minimeras bör underborrningen och skadezonen nedåt vara inberäknad, dvs ingen borrning skall ske närmare än en meter från grundvattenytan. Beräkning av skadezonen i sulan bör presenteras så att skadezonen inte går ner i till 1 meter från grundvattennivån.
- En utredning av grundvattennivån i området bör genomföras av någon med tillbörlig hydrogeologisk kompetens. De mätningar som skall ha utförts enligt tidigare miljötillstånd skall beaktas vid undersökningen och vid uppgörande av nytt kontrollprogram. Den hydrologiska undersökningen bör genomföras med avseende på grundvattenytan i såväl berg som jord så att en ur grundvattensynpunkt säker nivå, under vilken påverkan ej skall ske, kan fastställas.
- Kontrollbrunnar runt bergtälten, både uppströms och nedströms, bör installeras på sådant avstånd från den planerade tälten att berget inte störs av sprängning. Design av uppföljningsmätningar under drift och mätning innan start görs lämpligen av expertis i samband med fastställandet av grundvattennivå. Uppföljningen bör gälla grundvatten i såväl berg som jord.
- En utredning som visar att sprängarbetets risker och påverkan på omgivning (stenkast, luftstöt, vibrationer, damning, buller, skadezon i väggar och sula) kan hanteras på ett säkert sätt, utan risk för omgivning och miljö, bör genomföras av någon med tillbörlig kompetens inom sprängteknik.
- En närmare redogörelse av naturgrusets andel i produktionen bör bifogas.
- Hur påverkas tillrinningen till Rörstorpsmossen och tillrinning eller möjlig avvattnings av kärret norr om väg 3? Detta bör ingå i utredningen av grundvattensituationen.
- Det saknas en konkret tidsplan för hur länge tälten planeras verka och det saknas även en plan som tydliggör hur stort område man totalt sett ämnar utvinna bergmassor från. Man skriver i ansökan att man ämnar fortsätta verksamheten "så länge materialförekomst finns för ballastproduktion". Vad menas specifikt med detta?

- Miljöbyrån vill understryka att bergmassor ej är förnyelsebara och att täktverksamhet orsakar oåterkalleliga spår i naturen, därför bör man ha en tydlig plan gällande hur länge man har tänkt verka samt var.
- Det område som berörs av ansökan om förnyat tillstånd besitter i sig inte några kända i lag skyddade arter eller biotoper, men eventuella förstoringar av befintlig täkt skall föregås av en inventering för arter och biotoper.
- Det finns ingen redogörelse för hur man hanterar avloppsvatten i miljötillståndsansökan men det framkommer i fritext att man pumpar tvättvatten till öppet dike.
- Krav på efterbehandling bör tills vidare finnas med i tillståndet. Miljöbyrån kan konsulteras för vilka villkor som bör ingå i avslutningen.

Minister

Alfons Röblom

Miljöingenjör

Stig Abrahamsson